

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4683/2021
08.12.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Милоје Коњевић, адвокат из ..., против туженог ГГ из ..., чији је пуномоћник Миле Петковић, адвокат из ..., ради заштите вршења стварне службености, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2518/2020 од 06.04.2021. године, у седници већа одржаној 08.12.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2518/2020 од 06.04.2021. године и предмет се враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бору П 80/20 од 13.07.2020. године, првим ставом изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да уклони све препреке – да посече, почисти и уклони сво дрвеће, воћке, растиње и земљу и друге препреке, које се налазе на путу који прелази преко послужних непокретности туженог преко кп. бр. ..., кп. бр. .. у м.зв. „ДД“ уписаним у ЛН .. КО ..., на којима су тужиоци стекли право службености пута пролаза пешице, аутомобилом и свим прикључним машинама на основу одржаја, по делимичној правноснажној пресуди на основу признања Основног суда у Бору П 718/15 од 25.01.2016. године, целом дужином пута у ширини од 4 м до изласка на сеоски пут који се налази на кп. бр. ..., односно са истог пута до повласних непокретности тужилаца, који се налази на кп. бр. .. и кп. бр. .., а уколико тужени то добровољно не учини, тужиоци су овлашћени да сами или преко трећег лица о трошку туженог изведу наведене радове. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима надокнади трошкове парничног поступка у износу од 294.374,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2518/2020 од 06.04.2021. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен наведени тужбени захтев и обавезани су тужиоци да туженом да накнаде трошкове парничног поступка у износу од 144.100,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију из свих законских разлога из члана 403. став 2. тачка 2, члана 404. и члана 407 ЗПП.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужилаца дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...18/20), па је испитао правилност побијане пресуде у смислу члана 408. и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац ВВ је власник кп. бр. .. КО ..., а тужиоци АА и ББ су свом сину ЂЂ поклонили кп. бр. .. КО ..., у току овог поступка. У овом поступку је правноснажном пресудом на основу признања Основног суда у Бору П 718/15 од 25.01.2016. године, утврђено да су тужиоци АА, ББ и ВВ по основу одржаја стекли право службености пролаза пешице, аутомобилом и свим пољопривредним и прикључним машинама, преко послужних непокретности на кп.бр. кп.бр. .. и кп.бр. .. уписаних на име туженог у ЛН .. КО ..., у ширини пута од 4 м и дужини до изласка на сеоски пут који се налази на к.п. .. односно прилаз до повласних непокретности кп.бр. .. у својини тужилаца АА и ББ и кп.бр. .. у својини тужиоца ВВ, и да се тужени убудуће уздржава од било каквог сметања.

Према налазу и мишљењу судског вештака геодетске струке извршена је идентификација повласног и послужног добра, спорни пут на раскрсници са главним путем кп. бр. .. се сужава на ширини од 3 м, а након тога је ширине 2,7 м, после чега се поново сужава тако да је његова просечна ширина око 2,2 м. Према налазу и мишљењу судског вештака саобраћајне струке на кп. бр. .. у својини туженог налази се дрвеће багрема и друго високо и ниско растиње, чије су се гране надвиле над путем који служи као службеност пролаза и представљају висинску препреку приликом коришћења истог пољопривредним и прикључним машинама, док се дрво „џанарике“ налази на самој ивици пута и смета пролазу, јер је пут који служи као службеност пролаза у том делу широк само 2,6 м. На катастарској парцели туженог. бр. .. постоји дрвеће багрема и ниско и високо растиње које омета пролаз са леве стране, док је са десне стране за проширење пута препрека сам терен који се налази у великом бочном паду, те је неопходно ово растиње – препреке уклонити да би профил пута био широк 3м и подобан за коришћење, односно да би се испоштовала утврђена службеност пролаза путем који по правноснажној делимичној пресуди треба да износи 4 м у ширини. Према записнику надлежне инспекције Општинске управе Бора од 14.01.2011. године, правни претходник туженог је на спорном путу искиповоа две приколице стајског ђубрива и две приколице земље и на тај начин онемогућио тужиоце да предметни пут користе због сужења и наложено му је да наведено уклони с пута. Тужба у овој парници поднета је 20.11.2015.године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, најпре оценивши да су тужиоци АА и ББ активно легитимисани у овој правној ствари према члану 204. став 1. Закона о парничном поступку, применом члана 57. Закона о основама својинскоправних односа усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да уклони препреке са пута који прелази преко послужних непокретности, имајући у виду да су тужени и његов правни претходник на делу послужног добра под службеношћу пролаза, садњом дрвећа, насипањем ђубрива и орањем смањили ширину пута и

тужиоцима онемогућили пролаз пољопривредним и прикључним машинама и коришћење службености пролаза на уобичајен начин. Уз утврђење да је услед постојања препрека на путу преко послужних парцела, тужиоцима онемогућено коришћење права службености пролаза на начин утврђен правноснажном судском пресудом, тужени је обавезан да омогући тужиоцима вршење права службености пролаза преко својих парцела кп. бр. .. и кп.бр. .. (послужна добра), како је то право признато у корист кп.бр. .. и кп.бр. .. (повласна добра), уклањањем препрека у ширини пута од 4м и дужини до изласка парцела повласног добра на сеоски пут.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев одбио као неоснован, налазећи да правноснажном пресудом на основу признања нису тачно одређене мере и границе права службености (деталне тачке, дужина и површина пута), односно траса пута који тужиоци у ширини од 4м користе ради приласка својим парцелама, јер немају на директан излаз на сеоски пут кп. бр. ..., па је уз дату оцену да нису идентификоване радње којима је тужени ометао тужиоцима коришћење признатог права коришћења службености пролаза, закључио да није доказана основаност захтева тужилаца за уклањање препрека са пута, постављеног према туженом.

За разрешење спорног односа релевантне су одредбе Закона о основама својинскоправних односа. Према члану 50. став 1. и 2. овог закона, стварна службеност врши се на начин којим се најмање оптерећује послужно добро, а ако је за вршење стварне службености потребно коришћење неког уређаја или предузимање неке радње, трошкове одржавања тог уређаја и предузимање те радње сноси власник повласног добра. Према члану 51. истог закона, стварна службеност се заснива правним послом, одлуком државног органа и одржајем. Према члану 57. истог закона, ако се власник повласног добра неосновано спречава или омета у вршењу стварне службености, он може тужбом захтевати да то спречавање или ометање престане.

По оцени Врховног касационог суда основано се садржином ревизије тужилаца указује да је другостепени суд преиначујући првостепену пресуду одбијањем тужбеног захтева учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 3. и 4. Закона парничном поступку, јер је без отварања главне расправе утврдио другачије чињенично стање у погледу засноване службености пролаза у конкретном случају. Другостепени суд је своју преиначујућу пресуду засновао на закључку да правноснажном пресудом на основу признања донетом у овом поступку нису тачно одређене мере и границе права службености, односно траса пута који тужиоци у ширини од 4 м користе ради приласка својим парцелама и да захтев за уклањање препрека са пута није довољно опредељен и нису доказане радње ометања од стране туженог, уз дату оцену о садржини појединих доказа. Да би преиначио пресуду, другостепени суд не може да изврши другачију оцену доказа изведених пред првостепеним судом. Ако не прихвати оцену доказа извршену од стране првостепеног суда и сматра да је због тога чињенично стање погрешно или непотпуно утврђено, другостепеном суду стоји на располагању могућност да сам одржи расправу и понови већ изведене доказе, поред осталог укључујући увид у скицу вештака о траси пута. У овом случају другостепени суд то није учинио, већ је сам извршио оцену доказа и на тај начин учинио наведену битну повреду одредаба парничног поступка. Зато је другостепена пресуда морала бити укинута, као и одлука о трошковима поступка која зависи од коначног успеха странака у спору.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити указане неправилности и донети правилну и на закону засновану одлуку.

На основу члана 415. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Марина Милановић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**